

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ»

**СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО
МОРАЛЬНОГО, ПСИХОЛОГІЧНОГО, ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ, ЗДАТНОЇ ДО ПРОДУКТИВНОЇ ПРАЦІ В
ДИНАМІЧНОМУ СВІТІ**

**Матеріали доповідей (тез) учасників науково-
методичної конференції**

17 грудня 2025 р

УДК 004.9 (06)

К 89

Рекомендовано до друку методичною радою ВСП «Любешівський ТФК ЛНТУ» (протокол № 5 від 29 січня 2026 р.)

Створення сприятливих умов для повноцінного морального, психічного, фізичного розвитку здобувачів освіти, формування творчої мислячої особистості, здатної до продуктивної праці в динамічному світі: матеріали доповідей (тез) учасників науково-методичної конференції (17 грудня 2026 року) / за наук. ред. кан. тех. наук А.В. Хомича, викладача-методиста Т.П. Герасимик-Чернової / упорядники Т.П. Кузьмич, Н.П. Літвинчук. – Любешів, 2026 р. – 62с.

У збірнику висвітлено питання щодо створення сприятливих умов для повноцінного морального, психологічного, фізичного розвитку здобувачів освіти, формування творчо мислячої особистості, здатної до продуктивної праці в динамічному світі.

Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність і точність наведених фактів, цитат, статистичних даних, власних імен та інших відомостей.

Лопухович Наталія Василівна,
практичний психолог

ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

У сучасних умовах розвитку освіти питання психологічної безпеки стає ключовим. Освітній простір має не лише забезпечувати передачу знань, а й сприяти гармонійному розвитку особистості, формуванню емоційної стійкості, почуття гідності, відповідальності та довіри. Сучасний коледж є не лише простором здобуття професійних знань і навичок, а й важливим соціальним середовищем, у якому відбувається активне становлення особистості студента. Саме в період студентства формується світогляд, ціннісні орієнтації, соціальна відповідальність і професійна ідентичність. У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема створення психологічно безпечного освітнього середовища. Психологічно безпечне середовище - це основа, на якій вибудовується ефективне навчання, розвиток творчого потенціалу та здатність до самореалізації.

У психології потреба у безпеці розглядається як першочергова для людини. Так, А. Маслоу у своїй піраміді потреб на перший план після задоволення первинних фізіологічних потреб ставить саме потребу в безпеці.

Американський психолог Абрахам Маслоу, досліджуючи чинники, які впливають на поведінку, розбив їх на п'ять категорій і розташував їх у визначеній ієрархії. В основі цієї ієрархії лежали найбільш насущні потреби (їжа, вода, житло), а на вершині — більш високі особистісні запити (визнання, самовираження). Коли потреби найнижчого рівня задоволені хоча б частково, людина починає рухатися до задоволення потреб іншого і не обов'язково наступного рівня ієрархії.

Психологічно безпечне освітнє середовище - це система умов, у якій кожен учасник навчального процесу відчуває себе значущим, захищеним, прийнятим та впевненим. Воно характеризується:

- відсутністю психологічного насильства, булінгу, дискримінації;
- позитивним емоційним кліматом;

- доброзичливою комунікацією між викладачами, здобувачами освіти та батьками;
- наявністю підтримки та можливості звернення по допомогу;
- безпечними умовами для висловлення думок, ідей, переживань.

Роль психологічної безпеки у розвитку особистості

Психологічна безпека є фундаментом становлення особистості з таких причин:

- *Формування самооцінки.*

В умовах підтримки й прийняття здобувач освіти розвиває адекватну самооцінку, усвідомлює власні можливості та здатності.

- *Розвиток емоційного інтелекту.*

Безпечне середовище сприяє вмінню розпізнавати та керувати власними емоціями, ставити межі та поважати почуття інших.

- *Підвищення навчальної мотивації.*

Студенти із задоволенням включаються у навчальний процес, коли не бояться помилок та осуду.

- *Соціалізація та комунікативні навички.*

У доброзичливій атмосфері легко формуються навички співпраці, взаємодії, толерантності й відповідальності.

- *Профілактика емоційного вигорання.*

Психологічна безпека знижує рівень стресу, сприяє стабільності психічного стану, запобігає тривожним та депресивним проявам.

Компоненти психологічно безпечного освітнього середовища

Організаційний компонент:

- зрозумілі правила взаємодії;
- справедливість у прийнятті рішень;
- прозора комунікація;
- відсутність авторитарного тиску.

Соціально-психологічний компонент:

- довірливі стосунки між учасниками освітнього процесу;

- культура взаємоповаги;
- підтримка з боку педагогів;
- толерантність до різних поглядів та особливостей.

Емоційно-комунікативний компонент:

- позитивний психологічний клімат;
- можливість вільного висловлення думок;
- емоційна підтримка;
- конструктивний зворотний зв'язок.

Педагогічний компонент:

- використання демократичних, гуманних методів навчання;
- стимулювання творчої активності й критичного мислення;
- запобігання конфліктам та булінгу;
- партнерська модель взаємодії «педагог – здобувач освіти».

Роль педагога у створенні безпечного освітнього середовища.

Педагог виступає не лише джерелом знань, а й модератором психологічної атмосфери в аудиторії. Його завдання:

- демонструвати приклад поваги, толерантності та емпатії;
- створювати атмосферу довіри;
- своєчасно помічати ознаки психологічних труднощів у студентів;
- підтримувати відкритий діалог;
- застосовувати інтерактивні методи навчання, що підсилюють відчуття залученості.

Стратегії забезпечення психологічної безпеки:

- розвиток культури ненасильницького спілкування;
- профілактика та протидія булінгу;
- проведення тренінгів із розвитку емоційного інтелекту;
- партнерські стосунки між викладачем та здобувачами освіти;
- підтримка індивідуальності та самовираження;
- психологічна служба в навчальному закладі;
- безпечний простір для зворотного зв'язку та обговорень.

Психологічно безпечне освітнє середовище є необхідною умовою розвитку гармонійної, самостійної та відповідальної особистості. У такому просторі здобувач освіти відчуває себе прийнятим, значущим і захищеним, а отже має всі передумови для успішного навчання та самореалізації. Формування безпечної атмосфери в закладі освіти - це спільна робота педагогів, студентів, адміністрації та батьків. Саме вона є фундаментом для створення сучасної, гуманної та ефективної освітньої системи.

Список використаної літератури:

1. Гальченко М. С. Психологічно безпечне освітнє середовище: сутність та умови формування // Наукові записки НаУКМА. Педагогічні науки. – 2020. – Т. 3. – С. 45–52.
2. Карамушка Л.М. Психологія освітнього середовища: навчальний посібник. – Київ: Либідь, 2015.
3. Концепція розвитку освіти України на період до 20230 року. – Київ, 2020.
4. Костюк О. М. Роль викладача у створенні психологічно комфортного освітнього середовища // Вісник післядипломної освіти. – 2021. – № 16. – С. 87–95.
5. Максименко С.Д. Загальна психологія. – Київ: Центр учбової літератури, 2018.

**Кравчик Любов Матвіївна,
викладач загальноосвітньої підготовки**

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ

Над проблемою формування обдарованої особистості педагоги замислюються багато років. Феномен творчості досліджувався психологами, філософами, викладачами-практиками, тому що творча особистість є найбільшою цінністю для будь-якого суспільства. І ця проблема набуває нині особливої актуальності.

Формування творчої особистості та її здібностей – одне з пріоритетних завдань сучасної національної школи.

Розвиваючи нахили й задатки здобувачів освіти, ми виховуємо їх здатними до творчих пошуків і надбань, до оригінального розв'язання проблем, тобто формуємо повноцінну, інтелектуально розвинену й духовно багату особистість.

Становлення творчої індивідуальності сучасного здобувача освіти відбувається у навчальній взаємодії викладача та здобувачів освіти під час навчально-виховного процесу. Для того, щоб педагогічна взаємодія була ефективною, необхідно поєднати творчу активність викладача-предметника та здобувачів освіти так, щоб здобувачі освіти психологічно відчували себе творцями навчального процесу, учасниками педагогічної творчості, яка забезпечує найкращий розвиток їхніх пізнавальних інтересів та здібностей.

Головне завдання викладача - розвивати природні задатки дитини та створювати сприятливі умови для її діяльності. Вимога сьогодення - використання сучасних технологій. Тому у своїй практиці надаю перевагу інтерактивній методиці проведення навчальних занять та виховних заходів, застосовую принципи індивідуалізації та диференціації навчання, створюю мультимедійні презентації до уроку чи позакласного заходу.

Заняття з літератури в контексті новітніх педагогічних технологій, методів, форм навчання, спрямоване на формування творчої особистості здобувача освіти, є стрижневою ланкою освітньої парадигми.

Змістовою основою кожного навчального заняття з літератури є вивчення особливостей літературного процесу, творчості видатного письменника або конкретного художнього твору.

Науковці стверджують, що в процесі знайомства з літературним твором, учні часто схоплюють лише той зміст, який лежить на поверхні, не помічаючи багатьох художніх компонентів. Не проникають у суть явищ, унаслідок чого у них може складатися збіднене, а то й неправильне уявлення про твір письменника. Для того, щоб здобувач освіти осягнув по-справжньому всю глибину твору мистецтва, необхідно, щоб він занурився у світ образів та ідей, які не лежать на поверхні, а виявляються упродовж аналізу як одного з найважливіших етапів вивчення тексту.

Уроки української мови та літератури дають безмежний простір для творчої роботи викладача і здобувачів освіти. Так, творчі вправи (завдання) за своїм змістом і методами або прийомами виконання наближуються до ситуацій, які можуть виникнути в житті кожної людини. Мета цих завдань полягає в тому, щоб сформувати у здобувачів освіти уміння успішно орієнтуватися в життєвих ситуаціях, розв'язувати проблеми на основі творчого використання отриманих знань і набутих навичок.

У розвитку творчих здібностей допомагають:

- інтерактивні технології: робота в парах, групах, «Мікрофон», «Мозковий штурм», дискусія, «Дерево рішень»;
- проєктні технології: дослідницькі, ігрові, творчі (уміння вільно висловлювати власну думку, створюються умови для самовираження і самореалізації, розвивається уміння працювати з додатковими джерелами інформації, розвивається зв'язне мовлення, збагачується словниковий запас, розвивається критичне мислення, забезпечується позитивна атмосфера, кожен здобувач освіти відчуває свою успішність, уміння вислухати свого товариша;
- уроки розвитку діалогічного мовлення;
- технологія «Створення ситуації успіху»: картки «Емоційний настрій», картки «Вміти» і «Знати», самоперевірка, взаємооцінювання, самооцінювання, взаємоперевірка.

Розвитку творчих здібностей сприяють: участь у літературних і мовних конкурсах, предметних олімпіадах.

Застосовую на уроці: мультимедійні презентації, вікторини, ігри, кросворди, ребуси; «Інформаційний пакет» (добірка цитат, висловлювань літературознавців, відомих людей про письменника, твір, героїв); проводжу уроки у формі змагань, усні журнали, уроки-вікторини, уроки-подорожі, поетичні майстерні; для розв'язання проблемних завдань, ситуацій на уроках використовую групові та індивідуальні випереджувальні завдання, залучаючи здобувачів освіти до пошукової роботи. Публічний захист презентації – це не

тільки звіт про проведену роботу, а й збагачення досвідом, обмін думками, інтерактивне спілкування та якісне засвоєння навчального матеріалу.

Психологи доводять, що упродовж навчального процесу здобувачі освіти стомлюються не стільки від обсягу й складності матеріалу, який вивчається, скільки від одноманітності його викладання. Ось чому пошук нових форм та методів навчання для словесника – не самоціль, а практична необхідність. Пошук має стати системою. Треба постійно дбати, щоб один урок не був схожим на інший, особливо тоді, коли йдеться про урок вивчення життєпису того чи іншого письменника.

Розгляд біографії митця, на нашу думку, повинен розкрити його внутрішній світ, етапи творчого становлення, характер, уподобання, ставлення до своєї праці, суспільства, людей, природи, світоглядні позиції. При цьому важливо не просто називати притаманні письменникові риси, а й характеризувати особливості їх. Франко любив Україну не так, як Куліш; Грінченко сприймав дітей не так, як Васильченко; Тичина ставився до природи не так, як Рильський. Кожен по-своєму. Отож головне завдання вчителя-україніста й полягає в тому, щоб показати здобувачам освіти своєрідність, неповторність особистості кожного митця.

Які ж варіанти вивчення біографії письменника можна використовувати, щоб урізноманітнити виклад матеріалу й зацікавити ним здобувачів освіти, щоб сприяти формуванню студента (учня) як творчої особистості.

Заняття за художніми біографічними творами про письменника

Це дуже цікавий, на нашу думку, спосіб ознайомлення здобувачів освіти із життєвою і творчою долею митця слова. Саме в біографічних творах на матеріалі спогадів сучасників та документів змальовано письменника в родині, повсякденному житті, в його творчій лабораторії і в широких зв'язках з друзями-однодумцями, народом, з епохою.

До підготовки такої форми занять словесник може залучити кількох здобувачів освіти, які на уроці читатимуть окремі уривки з художніх творів, інсценізуватимуть невеликі сцени, важливі для цілісного сприймання і

художнього твору, й особи письменника. При цьому здобувачам освіти надається змога порівняти тлумачення різними авторами тих самих фактів біографії митця.

За біографічними творами можна вивчати життєвий та творчий шлях:

- **Тараса Шевченка** (Л. Большаков «Повість про вічне життя», В.Шевчук «Терновий цвіт, З.Тулуб «В степу безкраїм за Уралом»)

- **Івана Франка** (П. Колесник «Терен на шляху», Р.Горак «Задля празника», Р.Горак «Тричі мені являлася любов»)

- **Івана Вишенського** (В.Шевчук «Сім зваб ченця Івана із Вишні») та інших художників слова.

Добираючи матеріали до уроку ознайомлення з життєписом будь-якого автора, викладач повинен дбати про те, щоб в уяві учня постав живий, а головне – правдивий і цілісний образ митця.

Заняття вивчення життєпису митця за його епістолярною спадщиною

Ознайомлення з основними фактами життя та творчості письменника за його листами – нова і дещо незвична форма роботи для здобувачів освіти. Взагалі епістолярній спадщині повинно відводитися чільне місце серед інших документальних джерел, оскільки це найправдивіший матеріал про митця, його погляди, звички, смаки, вподобання, характер. Із власних листів письменник постає конкретніше та яскравіше, ніж з будь-якого написаного про нього спогаду, бо хто краще розкаже про людину, як не вона сама.

Варто зазначити й той факт, що епістолярій, як звичайно, є ще й своєрідною енциклопедією нашої культури, оскільки, ознайомлюючись з листами, учні отримують багато нової інформації про тих чи інших діячів української культури, з якими спілкувався автор.

Вивчаючи грані особистості Лесі Українки, повідомляємо, що за 1876-1913 роки поетеса написала 672 листи, що малих за обсягом листів у неї немає, а більшість – це цілі послання на 10 і більше аркушів: «Я зовсім не вмію коротких листів писати, коли до кого добра». Листи Лесі Українки мають чітко виражене жанрове обличчя: лист – інтимна розмова, лист – дискусія, лист – памфлет, лист-анотація, лист – протест, лист – освідчення в любові.

Поетеса у них милується пейзажами, розповідає легенди, веде задушевну розмову. Отже, Лесині листи це теж красне письменство, це поезія у прозі.

Творчі здібності здобувачів освіти успішно розвиваються за умови відповідального підходу викладача до організації педагогічного процесу.

Учитель – творча особистість, використовує сучасні методи навчання, розвиває мислення здобувачів освіти, інтерес до предмета, творчо планує систему уроків, відрізняється активним пошуком нових ідей, здійснює індивідуальний підхід у навчанні.

Отже, у процесі своєї роботи я переконалася, що лише вдала інтеграція сучасних педагогічних технологій, інтерактивного, особистісно-орієнтованого, проєктного навчання на основі постійного розвитку критичного мислення здобувачів освіти дасть змогу розвивати творчі здібності, а значить, і формування творчої особистості здобувача освіти.

Список використаної літератури:

1. Бондаренко Ю. І. Розвиток літературно-творчих здібностей школярів на основі жанрового та структурно-стильового шляхів аналізу. Слобожанський науковий вісник. Серія Філологія. 2023. Вип. 2. С. 44–49.
2. Волощук І. С. Науково-педагогічні основи формування творчої особистості: посіб. К. : Педагогічна думка, 1998. 160 с.
3. Калюжна О. Завдання для розвитку творчих здібностей школярів на уроках мови та літератури. / О. Калюжна // Дивослово. – 2009. – №5. – С.11-13
4. Ключова Т. М. Творчий підхід учителя до створення сучасного уроку. Таврійський вісник освіти. 2015. № 2(50). Частина II. С. 122–129.
5. Назаренко Л. А. Формування предметної літературної компетентності старшокласників засобами інформаційно комунікаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02 – теорія та методика навчання (укр. літ.) / Л. А. Назаренко ; М-во освіти і науки України, Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського. Миколаїв, 2015. 311 с.

6. Романовська Д. Д. Регуляція творчої діяльності учня: створення адекватних умов для розвитку творчої особистості. Психолог. 2006. № 11. С.11–15.

**Хомич Алла Григорівна,
викладач загальноосвітніх предметів**

**СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО
МОРАЛЬНОГО, ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ
ОСОБИСТОСТІ
(У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ «ТЕХНОЛОГІЙ»)**

Освіта переживає суттєві трансформації, що зумовлені швидким розвитком технологій, зміною соціальних запитів та новими міжнародними освітніми стандартами. Особливої уваги набуває створення умов, які забезпечують комплексний розвиток особистості – моральний, психічний, фізичний, а також формування здатності творчо мислити й продуктивно працювати.

Предмет «Технології» є одним із найефективніших інструментів для реалізації цього завдання, оскільки він поєднує практичну діяльність, розвиток критичного мислення, творчу складову та формування реальних життєвих умінь.

Моральний розвиток здобувачів освіти у процесі вивчення технологій:

На заняттях з технологій здобувачі навчаються не лише працювати руками, а й відповідально ставитися до результату своєї праці. Саме тут формується:

- ↪ **повага до праці** – власної та інших людей;
- ↪ **культура взаємодії**, адже робота виконується часто в парах або групах;
- ↪ **дотримання трудової дисципліни**, правил безпеки, екологічних умов, адже через оцінку впливу технологій на довкілля та людину учні вчаться обирати екологічні матеріали та методи обробки;
- ↪ **чесність та відповідальність**, бо результат виконаного завдання очевидний і його неможливо «списати».

Таким чином, трудова діяльність стає важливим елементом виховання, що закладає в дитині життєві принципи дорослої людини.

1. Психічний розвиток: мислення, креативність, стресостійкість

Предмет «Технології» активізує різні види мислення:

- ✓ **творче** (створення виробів, проєктів, пошук нових рішень);
- ✓ **логічне** (планування етапів роботи, аналіз помилок);
- ✓ **критичне** (оцінювання виробів, вибір оптимальних технологічних прийомів);
- ✓ **просторове** (робота з кресленнями, ескізами, моделями, схемами).

Практична діяльність зменшує навчальне перевантаження, позитивно впливає на емоційний стан, формує стійкість до стресу, оскільки дає можливість переключитися від абстрактних знань до реальної роботи руками.

2. Фізичний розвиток у межах предмета «Технології».

- **Розвиток дрібної моторики:** різання, шиття, вишивання, складання паперу (орігамі), робота з бісером, ліплення – все це тренує пальці та кисті рук, покращуючи їх спритність.
- **Формування навичок безпеки:** знання правил поведінки з інструментами, техніки безпеки на уроках (робота з гострими предметами, електроприладами) – це прямий внесок у безпеку та фізичне здоров'я учня.

Отже, фізичний розвиток на уроках технологій тісно пов'язаний з **практичними навичками**, розвиваючи як дрібну, так і загальну моторику, а також відповідальність за своє здоров'я.

3. Формування творчо мислячої, ініціативної особистості.

Сучасний світ вимагає від молоді здатності генерувати ідеї, працювати з інформацією, створювати щось нове. Уроки технологій – це унікальна платформа для розвитку творчості:

- ✓ виконання проєктів;
- ✓ створення макетів, ескізів;
- ✓ робота в різних техніках декоративно-ужиткового мистецтва;
- ✓ участь у майстер-класах, виставках, ярмарках.

Учень не просто відтворює зразок, а пропонує власне рішення, навчається мислити нестандартно, креативно.

4. Підготовка до продуктивної праці в динамічному світі.

Світ праці змінюється швидше, ніж будь-коли. Технологічні навички, здатність працювати руками, створювати продукт – залишаються одними з найцінніших компетентностей. Викладання технологій сприяє цьому через:

- ✓ розвиток проєктної діяльності;
- ✓ формування підприємливості, вміння працювати «від ідеї до готового продукту»;
- ✓ навчання не лише створювати продукт, а й розраховувати його собівартість та оцінювати ринкову привабливість;
- ✓ навички самоорганізації.

Бо вміння планувати, аналізувати, створювати та презентувати – це те, чого вимагає ринок праці.

Педагогічні умови, необхідні для досягнення результату.

Щоб предмет «Технології» повністю розкрив свій потенціал, важливо забезпечити такі умови:

- 1) **безпечне та сучасне середовище** – обладнання кабінету, інструментів, матеріалів;
- 2) **інноваційні методи навчання** – проєктна діяльність, інтегровані уроки, майстер-класи;
- 3) **індивідуалізація навчання** – можливість вибору проєкту, теми, техніки виконання;
- 4) **психологічний комфорт** – підтримка, довіра, визнання успіхів кожного здобувача освіти;
- 5) **співпраця з батьками та громадою** – участь у виставках, ярмарках, соціальних ініціативах.

Предмет «Технології» відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні повноцінної, гармонійно розвиненої особистості. Він об'єднує моральне, психічне, фізичне та творче виховання, допомагає учневі знайти себе, повірити у власні сили та бути готовим до викликів сучасного світу.

Створюючи сприятливі умови для розвитку, ми фактично формуємо покоління, яке здатне не лише адаптуватися до динамічних змін майбутнього, а й активно створювати це майбутнє.

За кожним готовим виробом стоїть особлива історія. Своєю презентацією я хотіла показати «закулісся» нашої роботи: те, як з кожною групою ми шукаємо власні сенси та робимо предмет технологій по-справжньому живим і творчим. Звісно, на це впливає і обраний модуль. Але отримані емоції після результату роботи, стимулюють творити більше і більше.

Список використаної літератури:

1. Дубасенюк, О. А. (ред.). (2024). Діяльнісні засади підготовки майбутніх компетентних фахівців в умовах сучасних викликів (колективна монографія). Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. — 366 с.
2. Зайченко, І. В. (2008). Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних навчальних закладів (2-ге вид.). Київ: Освіта України, КНТ. — 528 с.
3. Кремень, В. Г., Ільїн, В. В., Борінштейн, Є. Р. та ін. (2020). Стратегії формування творчої особистості: методи, прийоми, форми (колективна монографія). Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України. — 320 с.

**Смокович Олеся Петрівна,
викладач загальноосвітньої підготовки**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний коледж має готувати не лише фахівця, а й конкурентоспроможну, соціально відповідальну особистість, здатну до продуктивної діяльності в умовах динамічного та глобалізованого світу. Саме заняття з англійської мови створюють широкі можливості для всебічного розвитку студентів.

Перш за все, на заняттях англійської мови я реалізую особистісно орієнтований підхід, враховуючи індивідуальні особливості кожного студента.

Це допомагає створити комфортне психологічне середовище, у якому студент не боїться висловлювати власну думку та помилятися.

Важливу роль відіграє формування доброзичливої та безпечної атмосфери. Підтримка, взаємоповага та співпраця між учнями сприяють розвитку впевненості в собі та позитивної мотивації до вивчення англійської мови.

Зміст навчального матеріалу дозволяє ефективно формувати моральні цінності. Через тексти, діалоги, обговорення життєвих ситуацій студенти вчаться толерантності, відповідальності, поваги до культур і традицій інших народів.

Для розвитку психічного здоров'я та емоційного інтелекту я використовую рольові ігри, дискусії, парну та групову роботу. Такі види діяльності допомагають студентам розвивати комунікативні навички, критичне мислення та вміння працювати в команді.

Для розвитку психічного здоров'я, критичного мислення та емоційного інтелекту можна використовувати дискусії, рольові та ділові ігри, які моделюють реальні умови майбутньої професійної діяльності.

Особливу увагу приділяю розвитку творчого мислення. Проектна діяльність, створення презентацій, творчі письмові роботи та сторітелінг мотивують учнів до самовираження та самореалізації.

З урахуванням інтенсивного навчального навантаження особливу увагу приділяю здоров'язберезувальним технологіям: чергуванню видів діяльності, інтерактивним формам роботи та оптимальному темпу заняття.

Використання сучасних освітніх та цифрових технологій робить навчання більш цікавим і практично спрямованим, а також готує студентів до життя та продуктивної праці в умовах динамічного світу.

Отже, заняття з англійської мови в коледжі є важливим інструментом формування професійно компетентної, творчо мислячої особистості, здатної до ефективної праці в сучасному суспільстві.

Список використаної літератури:

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання. – Київ: Либідь, 2003.

2. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. – Київ: АПН України, 2008.
3. Ніколаєва С. Ю. Методика викладання іноземних мов у вищих навчальних закладах. – Київ: Ленвіт, 2009
4. Richards J. C., Rodgers T. S. Approaches and Methods in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.

Кух Олег Іванович,
викладач загальноосвітньої підготовки

СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ

Поза сумнівом, здоровий спосіб життя, в тому числі фізична активність, мають неабиякий вплив на стан нашого здоров'я: морального, ментального, психічного.

Регулярна фізична активність допомагає уникнути багатьох хвороб, знизити ризик розвитку серцево-судинних захворювань, ожиріння та діабету тощо. Крім того, фізична активність позитивно впливає на мозок, збільшуючи концентрацію та підвищуючи когнітивні функції, такі як пам'ять та увага, що вкрай важливо для студентів, основна діяльність яких – здобування знань, засвоєння нових навичок та вмій.

Фізична культура і спорт сприяють не лише розвитку фізичних якостей учня (сили, витривалості, швидкості, гнучкості, спритності), а й виконують інші не менш важливі функції: розвивають впевненість у собі, комунікабельність, відповідальність, виховують волю, наполегливість у досягненні поставленої мети.

Не має сумніву, що всі вище перераховані фактори відіграють важливу роль у формуванні здорової особистості та свідомого громадянина.

Однак у сучасному світі з'явилися певні перепони для поширення фізичної культури та спорту, це і недолік фінансування, і малорухливий спосіб життя, зокрема «гаджето залежність» молоді не кажучи вже про відсутність пропаганди здорового способу життя загалом та фізичної активності зокрема.

Сучасна молодь часто не має можливості, чи достатньої мотивації для того, щоб підвищити рівень свого фізичного розвитку.

Серед факторів, які можуть вплинути на ситуацію, що склалася, і якимось чином підвищити рівень зацікавленості молоді фізичною культурою і спортом, я би виділив наступне:

По-перше, на державному та місцевому рівнях потрібно будувати спортивну інфраструктуру: відкривати спортивні майданчики, гуртки, секції, проводити спортивні змагання, мотивувати молодь створюючи конкурентне середовище та забезпечуючи необхідними засобами, зокрема спортивним інвентарем. Участь у спортивних змаганнях та інших фізичних активностях може допомогти молодим людям знайти нових друзів та розвинути командну співпрацю.

По-друге, заняття з фізичного виховання в навчальних закладах повинні відповідати не лише державним медико-санітарним правилам, а бути цікавими для учнів. Заняття фізичною культурою і спортом повинні приносити учням задоволення та насолоду, стати потребою особистості.

Мотивувати студентів можна шляхом впровадження та використання сучасних інформаційних технологій, які вносять суттєві зміни в зміст, форми та методи навчання. Вивчаючи будь яку тему на уроках фізичної культури можна використати презентацію або навчальний фільм. Щоб активізувати пізнавальну діяльність учні можуть самі готувати відеоматеріали, презентації. І таким чином студенти краще усвідомлюють користь фізичних вправ і здорового способу життя.

На мою думку, більше уваги потрібно приділяти таким методам навчання як туризм. Туризм – це ефективний методичний інструмент для всебічного розвитку учнів, що включає **навчальні, оздоровчі та виховні цілі** через практичні навички (вузли, орієнтування, подолання перешкод), фізичну підготовку (сила, витривалість, координація) та формування особистісних якостей (відповідальність, рішучість, командна робота).

Організація тематичних тижнів, зустрічей з місцевими спортсменами, які своїми здобутками та успіхам мотивують інших вести здоровий та активний спосіб життя також може вплинути на свідомий вибір молодих людей відповідально ставитися до свого здоров'я.

Спорт вчить чесної конкуренції і вчить перемагати. Зрештою, це здоров'я нації. А тому — будемо робити все, щоб розвивати спортивний рух і далі будувати суспільство успішних та щасливих людей.

Список використаної літератури:

1. Іващенко В.Л., Безкопильний О.П., Теорія і методика фізичного виховання: Підручник. Ч.1 – Черкаси: Видавництво, 2025.
2. Нестерович О.С., Попрошаєв О.В., Приходько Г.І., Фізична культура, спорт і українське студентство. Монографія: Видавництво «Право», 2025
3. Кондес Т.В. Фізична культура і здоров'я: навчальний посібник.- К.: Університет економіки та права. «КРОК», 2017.

**Лопухович Віталій Іванович,
майстер виробничого навчання**

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Сучасна професійна освіта спрямована не лише на формування міцних практичних умінь, а й на розвиток особистості майбутнього фахівця. Одним із ключових завдань виробничого навчання є розвиток **творчого мислення**, яке забезпечує гнучкість, самостійність і здатність до прийняття нестандартних рішень у реальних виробничих ситуаціях. Роботодавці дедалі більше цінують працівників, які вміють пропонувати нові підходи, удосконалювати технологічні процеси, працювати ініціативно та критично.

1. Значення творчого мислення у виробничому навчанні

Творче мислення – це вміння генерувати нові ідеї, адаптувати вже відомі способи дії до змінених умов, бачити проблему з різних боків. У професійній діяльності воно необхідне для:

- розв'язування нестандартних виробничих завдань;

- раціоналізації технологічних операцій;
- економії матеріалів і часу;
- швидкого пристосування до нових технологій;
- вміння прогнозувати результат та оцінювати ризики.

На уроках виробничого навчання саме практика створює найкращі умови для розвитку творчості, оскільки учні мають можливість працювати з реальними матеріалами, інструментами та технікою.

2. Педагогічні умови формування творчого мислення

Для розвитку творчості необхідно забезпечити такі умови:

1. **Проблемність навчання** – створення ситуацій, де учні мають самостійно знайти спосіб розв’язання виробничої задачі.
2. **Мотиваційна підтримка** – пояснення значущості завдання, демонстрація практичної користі творчого підходу.
3. **Поєднання інструктажу та самостійності** – учень отримує загальні методичні вказівки, але спосіб виконання обирає сам.
4. **Сприятливий психологічний клімат** – відсутність страху перед помилкою, підтримка ініціативності.
5. **Колективні форми роботи** – взаємодія в групі стимулює пошук різних ідей.
6. **Рефлексія та аналіз результатів** – учні обговорюють, які рішення були найефективнішими і чому.

3. Методи та прийоми розвитку творчого мислення

3.1. Проблемно-виробничі ситуації

Майстру виробничого навчання варто пропонувати завдання, які не мають одного правильного рішення:

- вибір оптимального способу обробки деталі;
- пошук кращого інструмента для конкретної операції;
- усунення виробничих несправностей.

3.2. Метод проєктів

Учні виконують міні-проєкти: виготовлення виробу, моделювання технологічного процесу, удосконалення обладнання чи організації робочого

місця. Проектна діяльність формує ініціативність, відповідальність і вміння приймати рішення.

3.3. Мозкові штурми

Коллективне генерування ідей дає змогу знайти нестандартні рішення, а також вчить критичного аналізу та добору найкращих варіантів.

3.4. Технічна творчість і раціоналізаторство

Виготовлення авторських виробів, створення нових конструктивних елементів, оптимізація технології сприяють розвитку креативності та інноваційного підходу.

3.5. Використання ІКТ

Навчальні симулятори, віртуальні майстерні, цифрові креслення і 3D-моделювання допомагають учням візуалізувати результати та експериментувати з варіантами виконання роботи.

4. Роль майстра виробничого навчання

Майстер виступає організатором творчої діяльності учнів. Він:

- створює ситуації, що стимулюють мислення;
- заохочує до експериментів;
- спрямовує учнів у правильному напрямку, не нав'язуючи готового рішення;
- формує позитивну мотивацію до навчання;
- контролює безпеку під час творчих завдань;
- оцінює не лише кінцевий результат, а й сам процес пошуку.

Таким чином, роль майстра полягає в тому, щоб учень не просто виконував операції за зразком, а ставав активним учасником виробничого процесу.

5. Очікувані результати формування творчого мислення

Внаслідок цілеспрямованої роботи у здобувачів освіти формуються:

- уміння генерувати альтернативні варіанти рішень;
- навички аналізу виробничих ситуацій;
- здатність до самостійної роботи;
- ініціативність і відповідальність;
- готовність до інновацій та професійного зростання;

- конкурентоспроможність на ринку праці.

Висновок

Формування творчого мислення на уроках виробничого навчання є одним із ключових чинників підготовки висококваліфікованих і конкурентоспроможних фахівців. Використання проблемних завдань, проєктів, технічної творчості та сучасних технологій дозволяє створити освітнє середовище, у якому учні розвивають уміння мислити нестандартно, приймати обґрунтовані рішення та вдосконалювати результати своєї праці. Саме творчий підхід у виробничому навчанні забезпечує здобувачу освіти професійну гнучкість і готовність до викликів сучасного виробництва.

Список використаних джерел:

1. Даниленко Л. Сучасні підходи до управління навчальними закладами в умовах Технології розвивального навчання /Л. Даниленко // Післядипломна освіта в Україні. - 2008.-Спецвипуск.- С. 14-16.
2. Завалевський Ю. І. Сутність технологій педагогічної діяльності. /Ю.І. Завалевський – Педагогічний дискурс, випуск 17, 2014. – С.63-69.
3. Енциклопедія освіти / Акад. пед. наук України; головний ред. В.Г. Кремень. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
4. Ковальчук В.І. Підходи до організації навчального процесу в ПТНЗ: спецкурс для підвищення кваліфікації керівних і педагогічних кадрів освіти /В.І. Ковальчук – К.: Шк. світ, 2009. –136 с.
5. Кулішов В.С. Застосування квест-технології у професійно-теоретичній підготовці учнів закладів професійної (професійно-технічної) освіти: навчально-методичний посібник / В.С.Кулішов. – Біла Церква: БІНПО УМО НАПН України, 2018. – 81

**Муха Наталія Василівна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

Третій рік воєнного стану з його частими повітряними тривогами, обстрілами, бомбардуваннями, перебуваннями у сховищах спричинили стресовий вплив на психічне і фізичне здоров'я всіх вікових груп, зокрема на студентське середовище. Внаслідок повномасштабного вторгнення агресора в особі росії в Україну система освіти зазнала значних змін і продовжує адаптуватися до військових реалій.

Як показують реалії сучасності, дуже важливим є формування особистості, яка має лідерські якості, уміє працювати в команді, володіє компетенціями, здатними на визначення проблеми і знаходження її реалізацію шляхів її розв'язання

Одним з найважливіших завдань у діяльності коледжу є забезпечення ефективного навчання та створення середовища, яке сприяє розвитку майстрів виробничого навчання, викладачів і здобувачів освіти. Важливою необхідністю є впровадження та використання сучасних форм навчання, а також забезпечення зворотнього зв'язку, як базового принципу ефективного освітнього процесу.

Раніше в Україні, як і в інших пострадянських країнах, було переважно предметоцентричне навчання, мета якого – дати середній обсяг знань узагальненій більшості студентів. Застарілі підходи, коли виключно заклад освіти вирішував, що «потрібно» здобувачеві, яким саме формам і методам навчання й викладання віддавати перевагу, залишилися в минулому. Раніше роль викладача була домінуючою, що інколи мало й негативні наслідки для формування майбутнього лідера або особистості, яка має виражене критичне мислення, а в умовах сьогодення стосунки викладач-здобувач освіти переважно партнерські, що стимулюють до зростання компетенцій і викладача, і здобувача освіти.

На уроках виробничого навчання, я, як майстер виробничого навчання, прислухаюся до думок і побажань здобувачів освіти. Під час приготування страв і виробів даю можливість їм проявляти себе, як особистостям. На заняттях постійно комплектую робочі групи для того, щоб учні навчилися працювати в бригаді, дослухатися до думок і бажань один одного.

Виховний процес на заняттях повинен будуватися з урахуванням особистісних уподобань молоді, тих тенденцій які спостерігаються у структурі основних їх потреб. У якості найважливіших потреб для них виступають потреба у самореалізації, в кращих матеріальних умовах життя, у визнанні, у цікавому спілкуванні, у подорожах. Натомість така потреба як життя в колективі, життя заради колективу в останні роки перед війною в ієрархії потреб опускалася все нижче. Загострила цю проблему й пандемія COVID.

Уроки виробничого навчання також проводжу з напрямком патріотичного виховання, яке з лютого 2022 року повністю змінило свій вектор. Кожен українець зараз підтримує свою країну як може. Можливості студентів не такі вже й великі, проте ми залуцаємо учнів до приготування смаколиків для ЗСУ.

Отже, сприятливий соціальний контекст є одним з найважливішим чинників успішного згуртування молоді. Впливи з боку викладачів, однокласників є тим сприятливим соціальним середовищем, яке допомагає впоратися із зовнішнім тиском, вчить долати труднощі, формує соціальні навички й зв'язки, позитивні психологічні установки на активну життєстійку поведінку. А це в свою чергу позначиться на ефективності формування професійних компетентностей майбутніх педагогічних фахівців.

Список використаних джерел:

1. Проблеми й суперечності студентоцентрованого навчання в сучасній українській вищій школі / С. М. Совгіря, Н. І. Винник, Г. П. Задворнова, Р. М. Грінько // Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки : матеріали навч.-наук. конф. з міжнар. участю, м. Потава, 24 березня 2022 р. – Полтава, 2022. – С. 286-287.

2. Рашкевич Ю. М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти: монографія. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2014. –168 с.

3. Сорока Ю. Практикуючи студентоцентровану освіту: діагностичні аспекти студентських очікувань // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи». 2014. № 32 (1101). С. 190 -194.

**Домальчук Сергій Васильович,
викладач загальноосвітніх предметів**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО, ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується глибокими соціальними, культурними та духовними трансформаціями, що висувають нові вимоги до системи освіти. Заклади фахової передвищої освіти покликані не лише забезпечувати якісну професійну підготовку майбутніх фахівців, а й сприяти всебічному розвитку особистості студента. Особливе значення в цьому процесі належить гуманітарним дисциплінам, зокрема курсу історії України, який має потужний виховний, світоглядний і ціннісний потенціал.

Заняття з історії України в коледжі є важливим засобом формування національної свідомості, моральних орієнтирів, громадянської позиції, психологічної стійкості та творчого мислення студентської молоді. Тому створення сприятливих умов для повноцінного морального, психологічного та фізичного розвитку студентів і формування творчомислячої особистості є одним із ключових завдань викладача історії.

Моральний розвиток студентів на заняттях історії України

Моральне виховання є невід’ємною складовою освітнього процесу, адже саме в студентському віці відбувається активне формування системи цінностей, переконань та життєвих пріоритетів. Історія України як навчальна дисципліна

містить значний морально-етичний потенціал, оскільки знайомить студентів із прикладами самопожертви, героїзму, боротьби за свободу, людську гідність і національну незалежність.

Вивчення історичних подій, діяльності видатних діячів, аналіз складних і суперечливих сторінок минулого сприяє формуванню в студентів почуття патріотизму, відповідальності за долю держави, поваги до історичної спадщини українського народу. Важливим є залучення студентів до обговорення морального вибору історичних постатей, аналізу наслідків їхніх рішень, що розвиває здатність до етичного мислення та самостійної оцінки подій.

Ефективними формами морального виховання є дискусії, дебати, аналіз історичних документів, робота з мемуарною літературою, перегляд і обговорення історичних фільмів. Такі методи дозволяють не лише засвоїти навчальний матеріал, а й сформуванню у студентів власну позицію, толерантність до різних поглядів, уміння аргументовано відстоювати свою думку.

Психологічний розвиток і створення комфортного освітнього середовища

Психологічний комфорт є важливою умовою ефективного навчання та гармонійного розвитку особистості студента. На заняттях історії України викладач має створювати атмосферу довіри, взаємоповаги та співпраці, у якій кожен студент відчуває себе значущим і почутим.

Застосування особистісно орієнтованого підходу дозволяє враховувати індивідуальні особливості студентів, їхні інтереси, рівень підготовки та психологічний стан. Використання різноманітних методів навчання — інтерактивних вправ, групової роботи, проєктної діяльності — сприяє зниженню навчальної тривожності, розвитку комунікативних навичок та впевненості у власних силах.

Важливу роль відіграє підтримка позитивної мотивації до навчання. Викладач історії України може заохочувати студентів до самостійного пошуку інформації, творчих завдань, дослідницької діяльності, що сприяє розвитку пізнавального інтересу та внутрішньої мотивації. Психологічно сприятливе

середовище також передбачає справедливе оцінювання, доброзичливе ставлення та конструктивний зворотний зв'язок.

Фізичний розвиток студентів у контексті навчального процесу

Хоча фізичний розвиток традиційно асоціюється з заняттями фізичної культури, роль викладача історії України у збереженні здоров'я студентів також є важливою. Раціональна організація навчального заняття, чергування видів діяльності, використання активних методів навчання сприяють зниженню втомлюваності та підтриманню працездатності студентів.

Доцільним є впровадження елементів рухової активності під час занять: коротких фізкультхвилинок, роботи в групах із переміщенням по аудиторії, інтерактивних форм навчання. Використання мультимедійних засобів, візуальних матеріалів також допомагає зменшити навантаження та зробити заняття більш динамічними.

Крім того, на заняттях історії України можна формувати у студентів відповідальне ставлення до власного здоров'я через вивчення історичних аспектів розвитку медицини, побуту, умов життя в різні історичні періоди, а також аналіз наслідків воєн, голодоморів і соціальних катастроф для фізичного стану населення.

Формування творчо мислячої особистості засобами історії України

Одним із пріоритетних завдань сучасної освіти є формування творчомислячої, ініціативної та конкурентоспроможної особистості. Заняття з історії України мають значний потенціал для розвитку творчого мислення студентів через залучення їх до активної пізнавальної діяльності.

Творчому розвитку сприяє використання проблемного навчання, коли студентам пропонуються історичні ситуації, що не мають однозначних відповідей. Аналіз альтернативних шляхів розвитку історичних подій, моделювання історичних процесів, створення власних історичних проєктів, презентацій, есе розвивають креативність, аналітичне та критичне мислення.

Проєктна та дослідницька діяльність дозволяє студентам проявити індивідуальні здібності, навчитися працювати з джерелами, узагальнювати інформацію та

презентувати результати своєї роботи. Важливим є заохочення нестандартних підходів, самостійності та ініціативності, що формує готовність студентів до самореалізації в професійній та громадській діяльності.

Висновки

Таким чином, заняття з історії України в коледжі відіграють важливу роль у створенні сприятливих умов для повноцінного морального, психологічного та фізичного розвитку студентів і формування творчомислячої особистості. Комплексний підхід до організації навчального процесу, використання сучасних педагогічних технологій, особистісно орієнтованих і інтерактивних методів навчання дозволяє перетворити урок історії на ефективний засіб виховання свідомого, відповідального та творчого громадянина України.

Роль викладача історії полягає не лише в передачі знань, а й у формуванні ціннісних орієнтирів, розвитку критичного мислення, підтримці психологічного комфорту та збереженні здоров'я студентської молоді. Саме за таких умов історія України стає потужним чинником всебічного розвитку особистості майбутнього фахівця.

Список використаних джерел:

1. Паламарчук Л. – Педагогічна творчість – Київ, 2016.
2. Братко М. – Педагогічна інноватика – Київ, 2021.
3. Фіцула М. – Педагогіка – Київ, 2006.

**Гладь Ольга Петрівна,
майстер виробничого навчання**

ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ САМОРОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

У сучасному професійному освітньому середовищі майстер виробничого навчання відіграє ключову роль не лише як наставник, що навчає практичних умінь, а й як педагог, який формує простір для **психологічного комфорту, особистісного зростання та саморозвитку** здобувачів освіти.

Саморозвиток стає необхідною компетентністю, адже майбутній фахівець повинен уміти аналізувати власний досвід, удосконалювати навички, брати відповідальність за результати праці та бути конкурентоспроможним у змінному світі.

1. Роль майстра виробничого навчання у процесі саморозвитку здобувачів освіти

Майстер виступає:

- **провідником у професію**, який демонструє стандарти, культуру та етику праці;
- **психологічним партнером**, що допомагає студентам долати труднощі, шукати внутрішні ресурси та вірити у свої можливості;
- **педагогом-наставником**, який формує позитивні моделі поведінки, стимулює ініціативність та самостійність.

Через взаємодію з майстром здобувачі освіти отримують не тільки професійні вміння, а й досвід самоуправління, самооцінювання, рефлексії — основ саморозвитку.

2. Психолого-педагогічні умови, необхідні для саморозвитку студентів

2.1. Безпечне психологічне середовище

- доброзичлива атмосфера у групі;
- повага до особистості студента;
- підтримка при помилках, їх розгляд як частини навчання, а не як провини;
- можливість висловлювати власну думку та пропонувати ініціативи.

2.2. Індивідуальний підхід

Кожен студент має свій темп розвитку, здібності та труднощі.

Майстер забезпечує:

- індивідуальні інструктажі;
- диференційовані завдання;
- персональний супровід у складних ситуаціях;
- врахування професійних інтересів та сильних сторін здобувача освіти.

2.3. Стимулювання мотивації до розвитку

Майстер формує внутрішню мотивацію через:

- демонстрацію практичної значущості навичок;
- залучення до реальних виробничих завдань;
- позитивне підкріплення, заохочення, довіру;
- створення ситуацій успіху.

2.4. Підтримка самостійності

Саморозвиток неможливий без самостійної діяльності, тому майстер:

- навчає плануванню роботи;
- доручає завдання, що потребують особистої ініціативи;
- формує відповідальність за результат;
- пропонує студентам самостійно обирати способи виконання роботи в межах технологічних вимог.

2.5. Розвиток рефлексивної культури

Рефлексія — ключ до самопізнання та вдосконалення.

Майстер організовує:

- аналіз виконаних робіт;
- обговорення помилок без осуду;
- самооцінювання та взаємооцінювання;
- ведення індивідуальних спостережень або виробничих щоденників.

3. Педагогічна діяльність майстра як засіб стимуляції професійного та особистісного саморозвитку

3.1. Демонстрація професійного зразка

Особистість майстра — головний виховний інструмент. Його:

- культура поведінки;
- професійна майстерність;
- відповідальність;
- ставлення до праці стають прикладом для наслідування.

3.2. Використання сучасних методів навчання

- тренінгові елементи;
- проблемно-орієнтоване навчання;
- моделювання виробничих ситуацій;

- робота в парах і групах;
- інтерактивні технології та цифрові інструменти.

Такі методи активізують мислення, розвивають творчість і підсилюють бажання вчитися самостійно.

3.3. Формування соціальних та комунікативних умінь

Майстер допомагає здобувачам освіти навчитися:

- працювати в команді;
- дотримуватися професійної етики;
- вирішувати конфлікти конструктивно;
- спілкуватися з клієнтами або роботодавцями.

Соціальна компетентність є невід'ємною частиною саморозвитку.

3.4. Підтримка професійної самоідентифікації

Майстер допомагає студентам:

- усвідомити свої професійні цілі;
- визначити сильні та слабкі сторони;
- скласти індивідуальну траєкторію розвитку;
- побачити перспективи у вибраній спеціальності.

4. Очікувані результати сформованих умов

За правильно організованої роботи майстра виробничого навчання здобувач освіти:

- виявляє вищу мотивацію до навчання;
- здатний до самоаналізу та саморегуляції;
- проявляє ініціативність і творчість;
- відповідально ставиться до виробничих завдань;
- формує професійну впевненість;
- бачить власну освітню й професійну траєкторію;
- уміє вчитися протягом життя.

Висновок

Створення психолого-педагогічних умов для саморозвитку здобувачів освіти — це один із головних напрямів діяльності майстра виробничого

навчання. Через атмосферу підтримки, професійного прикладу, індивідуальний підхід, мотивацію та залучення до практичної діяльності майстер формує в учнів не лише професійні навички, а й **внутрішню потребу вдосконалюватися**, що є необхідною якістю сучасного фахівця.

Саморозвиток дозволяє здобувачам освіти стати відповідальними, ініціативними та конкурентоспроможними членами суспільства.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання. — К.: Либідь.
2. Маслоу А. Мотивація і особистість.
3. Торренс Е. Розвиток творчого мислення.
4. Батишев С. Я. Професійна педагогіка.
5. Козак В. І. Методика виробничого навчання.
6. Козак В. І. Методика виробничого навчання.
7. Ничкало Н. Г. Професійна освіта: проблеми і перспективи розвитку.
8. Хуторський А. В. Компетентнісний підхід в освіті.
9. Журнал «Педагогіка і психологія».

**Арендарчук Світлана Миколаївна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ

Моральний розвиток здобувачів освіти є одним із ключових завдань сучасної школи, коледжу чи закладу вищої освіти. В умовах динамічних суспільних змін, інформаційного перевантаження та розмивання ціннісних орієнтирів особливо важливо забезпечити таке освітнє середовище, яке сприятиме формуванню морально стійкої, відповідальної й гуманної особистості. Створення сприятливих умов для морального розвитку – це комплексна й системна діяльність усіх учасників освітнього процесу.

1. Роль освітнього середовища у моральному розвитку особистості

Освітнє середовище – це не лише приміщення та навчальні ресурси, а насамперед атмосфера взаємин, система цінностей і правила поведінки, що панують у колективі. Воно є базовим чинником формування моральних якостей, таких як відповідальність, чесність, емпатія, толерантність, патріотизм і громадянська свідомість.

Сприятливе середовище забезпечує:

- **емоційну безпеку**, де кожен здобувач освіти почувається прийнятим;
- **повагу до людської гідності**;
- **відсутність дискримінації та насильства**;
- **можливість для самовираження й саморозвитку**.

2. Педагог як моральний орієнтир

Особистість педагога відіграє ключову роль у моральному становленні здобувачів освіти. Його поведінка, стиль спілкування, цінності й ставлення до роботи формують у студентів або учнів власні моральні орієнтири.

Важливими складниками педагогічної позиції є:

- **приклад доброзичливості та етичності**;
- **справедливість і неупередженість**;
- **послідовність у вимогах**;
- **готовність до діалогу**;
- **емоційна врівноваженість**.

Педагог, який демонструє високі моральні стандарти, сприяє переходу моральних норм від декларацій до реальних переконань здобувача освіти.

3. Організація виховної роботи

Моральний розвиток не може бути епізодичним: він потребує системної виховної діяльності. Ефективними є такі форми роботи:

- **класні години, тренінги, дискусії**, присвячені моральним і етичним темам;
- **проектна діяльність**, спрямована на розв'язання соціально значущих проблем;
- **волонтерські та благодійні ініціативи**, які формують почуття відповідальності й співпереживання;

- **творчі заходи** (інсценізації, виставки, дебати), що стимулюють моральне мислення;
- **правове виховання**, що формує у здобувачів правосвідомість і повагу до закону.

4. Психологічна підтримка та створення клімату довіри

Важливим чинником є наявність психологічної служби, яка сприяє формуванню здорових міжособистісних стосунків і вчасному реагуванню на конфлікти, булінг чи стресові ситуації.

Створення клімату довіри включає:

- відкритість у спілкуванні;
- можливість висловлювати власну думку без страху осуду;
- підтримку з боку педагогів та однолітків;
- розвиток навичок ненасильницької комунікації.

5. Співпраця з родиною

Родина є первинним осередком морального виховання, тому взаємодія «заклад освіти-батьки» має велике значення.

Ефективна співпраця передбачає:

- регулярне інформування про успіхи та труднощі дитини;
- залучення батьків до освітніх та виховних заходів;
- консультивання щодо морального та етичного виховання;
- формування єдиного підходу до виховання.

6. Використання інформаційно-комунікаційних технологій

Сучасне середовище потребує інтеграції ІКТ у виховний процес. Важливо навчити здобувачів освіти:

- критично оцінювати інформацію;
- дотримуватися етичних норм у цифровій взаємодії;
- відповідально та безпечно користуватися соціальними мережами;
- уникати кібербулінгу та агресивних практик.

Висновок

Створення сприятливих умов для повноцінного морального розвитку здобувачів освіти – це складний, але надзвичайно важливий процес. Він потребує

системного підходу, партнерства між педагогами, батьками та самими здобувачами освіти, а також формування ціннісно зорієнтованого освітнього середовища. Лише за таких умов можливе виховання особистості, здатної до відповідального вибору, толерантного спілкування, активної громадянської позиції та морального самовдосконалення.

Список використаних джерел:

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання. — К.: Либідь.
2. Маслоу А. Мотивація і особистість.
3. Торренс Е. Розвиток творчого мислення.
4. Концепція розвитку професійної (професійно-технічної) освіти в Україні
5. Батишев С. Я. Професійна педагогіка.
6. Козак В. І. Методика виробничого навчання.
7. Ничкало Н. Г. Професійна освіта: проблеми і перспективи розвитку

**Клявзунік Василь Анатолійович,
майстер виробничого навчання**

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ МЕХАНІЗАТОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ

Сучасна професійна освіта має на меті не лише формування фахових компетентностей, а й виховання морально зрілої, відповідальної, соціально активної особистості. Особливої актуальності це набуває у процесі підготовки майбутніх механізаторів, адже їхня професійна діяльність пов'язана з підвищеною відповідальністю за техніку, безпеку людей, результати праці та збереження довкілля. Саме уроки виробничого навчання є сприятливим середовищем для формування моральних якостей здобувачів освіти.

Значення морального виховання у підготовці механізаторів

Моральний розвиток здобувачів освіти механізаторського профілю включає формування таких якостей, як:

- відповідальність за доручену справу;
- дисциплінованість і дотримання правил безпеки праці;

- працьовитість і сумлінне ставлення до техніки;
- колективізм, взаємодопомога та повага до колег;
- екологічна свідомість і бережливе ставлення до ресурсів.

Без належного морального виховання неможливо підготувати компетентного й надійного фахівця, здатного ефективно працювати в сучасних умовах виробництва.

Роль майстра виробничого навчання

Майстер виробничого навчання відіграє ключову роль у створенні сприятливих умов для морального розвитку здобувачів освіти. Його особистий приклад, стиль спілкування, вимогливість і справедливість безпосередньо впливають на формування ціннісних орієнтацій учнів.

Основними завданнями майстра є:

- створення атмосфери взаємної поваги та довіри;
- формування відповідального ставлення до навчання і праці;
- виховання культури безпечної праці;
- підтримка позитивної мотивації до професійного зростання.

Педагогічні умови формування моральних якостей

Для повноцінного морального розвитку здобувачів освіти на уроках виробничого навчання доцільно забезпечити такі педагогічні умови:

1. **Практична спрямованість навчання.** Реальні виробничі ситуації сприяють усвідомленню значущості моральних норм у професійній діяльності.
2. **Колективні форми роботи.** Робота в бригадах формує почуття відповідальності за спільний результат, взаємоповагу та взаємодопомогу.
3. **Дотримання вимог охорони праці.** Систематичне акцентування на правилах безпеки виховує дисциплінованість і відповідальність за життя та здоров'я.
4. **Справедливе оцінювання.** Об'єктивна оцінка результатів праці сприяє формуванню чесності та самокритичності.

5. Індивідуальний підхід. Урахування особистісних особливостей кожного здобувача освіти допомагає розвивати моральні якості більш ефективно.

Методи і форми морального виховання

На уроках виробничого навчання механізаторського профілю доцільно використовувати такі методи:

- бесіди та інструктажі з морально-етичних питань;
- аналіз виробничих ситуацій і помилок;
- заохочення до сумлінної праці та відповідальної поведінки;
- залучення здобувачів освіти до громадсько-корисної діяльності;
- виховання бережливого ставлення до техніки та матеріалів.

Висновки

Отже, створення сприятливих умов для повноцінного морального розвитку здобувачів освіти на уроках виробничого навчання механізаторського профілю є важливою складовою професійної підготовки. Комплексний підхід, особистий приклад майстра, продумана організація навчально-виробничого процесу та використання ефективних педагогічних методів сприяють вихованню відповідального, свідомого та морально зрілого майбутнього фахівця.

Список використаної літератури:

1. Ковальчук В. І. Педагогіка професійної освіти.
2. Омельченко С. О. Теорія і методика виховної роботи.
3. Пометун О. І. Формування громадянської компетентності учнів.
4. Савченко О. Я. Виховний потенціал сучасного уроку.
5. Барановський М. П. Організація виробничого навчання механізаторів.

**Кух Світлана Миколаївна,
майстер виробничого навчання**

ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

У сучасних умовах розвитку професійної освіти особлива увага приділяється формуванню творчої, ініціативної й конкурентоспроможної

особистості. Саме тому роль майстра виробничого навчання виходить далеко за межі традиційної функції передавання виробничих умінь і навичок. Майстер стає наставником, консультантом, джерелом професійного натхнення та прикладом творчого підходу до роботи.

1. Творчий потенціал майстра виробничого навчання як педагогічний ресурс

Творчий потенціал майстра — це здатність генерувати нові ідеї, знаходити нестандартні рішення, адаптувати виробничий процес до сучасних вимог, використовувати інноваційні методи навчання. До його структури входять:

- **професійна компетентність**, глибоке знання технологій і виробничих процесів;
- **креативність і гнучкість мислення**;
- **уміння моделювати навчальні ситуації**;
- **здатність мотивувати та надихати учнів**;
- **ініціативність у впровадженні нових методів навчання та оцінювання**.

Усе це створює передумови для формування у здобувачів освіти активної позиції й готовності до творчої діяльності.

2. Роль майстра у розвитку творчого мислення учнів

Творче мислення не виникає автоматично — його потрібно розвивати, особливо в умовах професійної підготовки. Майстер виробничого навчання може зробити це завдяки:

Створенню проблемних ситуацій на уроці

Учні навчаються самостійно шукати рішення, аналізувати технологічні задачі, пропонувати альтернативні способи виконання операцій.

Використанню інтерактивних і проектних методів

Проектні роботи, міні-дослідження, робота в командах сприяють формуванню вміння бачити проблему в комплексі та виявляти творчість у практичній діяльності.

Стимулюванню ініціативи й самостійності учнів

Майстер, який надає можливість учневі самостійно обирати оптимальний

спосіб виконання завдання, сприяє появі сміливості мислення та здатності експериментувати.

Організації навчання через реальні виробничі завдання

Учні стикаються з потребою адаптувати знання до ситуацій, які не мають готових рішень.

3. Особистий приклад майстра як чинник творчого розвитку

Учні наслідують стиль роботи й поведінку майстра — тому саме його особистий творчий підхід формує у них бажання розвиватися.

Майстер, який демонструє:

- інтерес до нововведень,
- відкритість до різних ідей,
- культуру професійного спілкування,
- уміння імпровізувати та знаходити вихід із нестандартних ситуацій,

сприяє становленню учнів як творчих фахівців, готових до викликів виробничої діяльності.

4. Педагогічні умови розвитку творчого потенціалу учнів

Щоб творчий потенціал майстра впливав на учнів максимально результативно, важливо створити такі умови:

- позитивний психологічний клімат у групі;
- підтримка індивідуального стилю навчання кожного учня;
- використання сучасних технологій, цифрових інструментів, симуляцій;
- систематична рефлексія результатів навчання;
- побудова партнерських взаємин між майстром та учнями.

5. Значення творчого підходу у професійній підготовці

У сучасному виробництві від працівника вимагають не лише технічної компетентності, а й уміння:

- швидко реагувати на зміни;
- приймати нестандартні рішення;
- оптимізувати робочі процеси;
- шукати нові технологічні та організаційні рішення.

Тому майстер виробничого навчання, який володіє розвиненим творчим потенціалом, забезпечує підготовку фахівця, здатного до професійного зростання та інноваційної діяльності.

Висновок

Творчий потенціал майстра виробничого навчання є одним із ключових чинників формування творчо мислячої особистості у системі професійної освіти. Саме майстер створює умови для розвитку креативності, ініціативності та самостійності учнів, впливає на їхнє професійне становлення та готовність до реалій сучасного виробництва. Його інноваційний, гнучкий і творчий стиль роботи є запорукою виховання конкурентоспроможних фахівців, здатних мислити нестандартно та ефективно діяти в умовах змін.

Список використаної літератури:

1. Бех І. Д. Особистісно орієнтоване виховання. — К.: Либідь.
2. Маслоу А. Мотивація і особистість.
3. Торренс Е. Розвиток творчого мислення.
4. Концепція розвитку професійної (професійно-технічної) освіти в Україні
5. Батишев С. Я. Професійна педагогіка.
6. Козак В. І. Методика виробничого навчання.
7. Ничкало Н. Г. Професійна освіта: проблеми і перспективи розвитку.

**Левковець Світлана Іванівна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОФЕСІЇ «КОНДИТЕР»

Сучасна професійна освіта спрямована не лише на формування у здобувачів освіти професійних умінь і навичок, але й на розвиток творчої, ініціативної, мислячої особистості, здатної до самостійного прийняття рішень, інноваційної діяльності та професійного зростання. Особливо актуально це у сфері харчових технологій, де професія кондитера поєднує високу майстерність, естетику, технологічні знання та творчість.

1. Роль майстра виробничого навчання у формуванні творчої особистості

Майстер виробничого навчання виступає не лише наставником, що передає технології та навички, а й організатором творчого процесу. Він створює атмосферу, у якій учні:

- не бояться висловлювати власні ідеї;
- пробують нові технологічні прийоми;
- експериментують з формами, дизайном, рецептурами;
- розвивають креативність як невід'ємну рису професіонала.

Саме стилі педагогічної взаємодії, підтримка та особистий приклад майстра визначають рівень творчої активності учнів.

2. Психолого-педагогічні умови розвитку творчості

Для формування творчої мислячої особистості важливо дотримуватися таких умов:

Мотивація та позитивна атмосфера. Здобувачі освіти повинні відчувати підтримку, безпеку та інтерес до предмета.

1.

Індивідуальний підхід. Урахування здібностей, темпу роботи, схильностей кожного здобувача освіти.

Створення ситуацій успіху. Навіть невелика перемога мотивує на нові досягнення.

Поєднання репродуктивних і творчих завдань. Від відтворення – до самостійного створення виробів.

Рефлексія. Аналіз виконаної роботи, обговорення різних шляхів вирішення технологічних завдань.

Організаційно-педагогічні умови на заняттях виробничого навчання

У навчально-виробничому процесі майстер створює сприятливі умови через:

- **використання сучасних технологій кондитерського мистецтва (мастика, ізомальт, айсинг, 3D-декор);**
- **майстер-класи, демонстрації, конкурсні заняття;**

- **інтерактивні методи навчання:** робота в групах, творча кухня, «мозковий штурм» при створенні нових виробів;
- **проектну діяльність:** створення власних тортів, десертів, тематичних виробів з повним технологічним супроводом;
- **інтеграцію теорії та практики:** пояснення технологічних процесів під час роботи над конкретним кондитерським виробом.

4. Розвиток професійної творчості у процесі виготовлення кондитерських виробів

Професія кондитера сама по собі є творчою. Тому навчальний процес має забезпечувати:

Візуальну творчість: оформлення виробів, кольорова композиція, дизайн.

Технологічну творчість: створення нових рецептур, поєднання інгредієнтів, авторські начинки.

Операційну творчість: вдосконалення способів виконання технологічних прийомів, економія часу та ресурсів.

Проектну творчість: розробка колекцій десертів, святкових тортів, тематичних вітрин.

Результатом є формування у здобувачів уміння бачити продукт не лише як виріб, а як творчу роботу.

5. Використання сучасних технологій та інновацій

Сучасні умови ринку кондитерських послуг вимагають вміння працювати з новими матеріалами та техніками:

- 3D-друк форм та декору;
- глейзі та дзеркальна глазур;
- шоколадна пластика;
- робота з молекулярними продуктами;
- цифрові ескізи оформлення тортів.

Завдяки доступу до новітніх технологій в здобувачів освіти розвивається не лише технічна компетентність, а й мислення, спрямоване на інновації.

6. Професійно-творчі конкурси та участь у проєктах

Участь у конкурсах («WorldSkills», регіональні фестивалі, внутрішні змагання) мотивує здобувачів:

- удосконалювати свої навички;
- працювати над авторськими роботами;
- розширювати межі власного творчого потенціалу;
- вміти презентувати продукт, що також формує професійну зрілість.

Висновок

Створення сприятливих умов для формування творчої мислячої особистості в професії «Кондитер» залежить від професіоналізму, педагогічної майстерності та творчої позиції майстра виробничого навчання. Кондитер – це художник у харчовій сфері, тому навчання має бути наповнене експериментом, свободою, естетикою, натхненням.

Майстер, який стимулює творчу активність, розкриває здібності кожного здобувача освіти, формує майбутнього фахівця, здатного не лише якісно виконувати технологічні операції, а й створювати унікальні, авторські кондитерські вироби, що є справжнім мистецтвом.

Список використаної літератури:

1. Сидоренко Г. М. Методика професійного навчання у сфері харчових технологій. — Харків: ХНУХТ, 2020.
2. Державний стандарт професійної освіти: професія «Кондитер». — МОН України, офіційні матеріали. 2021.
3. Бондар Л. П. Професійна освіта: теорія і методика підготовки фахівців. — Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.

**Матюк Наталія Леонідівна,
майстер виробничого навчання**

ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З ПРОФЕСІЇ «КУХАР, КОНДИТЕР»

Сучасна професійна освіта має на меті не лише формування фахових компетентностей, а й виховання морально зрілої, відповідальної, творчої

особистості майбутнього фахівця. Професії кухаря та кондитера особливо потребують розвитку моральних якостей, культурних норм спілкування, креативного мислення та професійної етики. Тому на уроках виробничого навчання важливо створити такі педагогічні умови, які сприятимуть формуванню в учнів високої мотивації, моральних переконань і творчого підходу до праці.

1. Значення морального виховання у підготовці кухарів і кондитерів

Майбутній кухар або кондитер працює в умовах високої відповідальності за якість і безпечність продукції, взаємодіє з людьми та має дотримуватися професійної етики. Морально сформована особистість володіє такими якостями:

- відповідальність і дисциплінованість;
- чесність і сумлінність у виконанні технологічних процесів;
- культура поведінки та спілкування;
- повага до праці та колективу;
- дотримання санітарно-гігієнічних норм;
- естетичний смак і любов до професії.

Такі якості не формуються стихійно – вони потребують системної педагогічної роботи.

2. Педагогічні умови формування творчо-мислячої та моральної особистості

2.1. Створення емоційно-позитивного навчального середовища

Учні краще розкривають свої здібності там, де панує атмосфера поваги, підтримки, довіри. Інструктор виробничого навчання має:

- забезпечувати доброзичливе ставлення;
- стимулювати ініціативність;
- створювати ситуації успіху;
- формувати командний дух у групі.

2.2. Особистісно орієнтований підхід

Кожен учень має власний потенціал. Важливо:

- враховувати індивідуальні здібності;
- надавати завдання різного рівня складності;

- спрямовувати учнів на саморозвиток і самооцінювання.

2.3. Поєднання практичного навчання з моральним вихованням

Під час виконання виробничих завдань педагог має акцентувати на моральних аспектах професії:

- точність і акуратність як прояв професійної честі;
- дотримання технології як показник відповідальності;
- взаємодопомога у бригадній роботі;
- чесне ставлення до праці (економне використання сировини, відсутність марнотратства).

3. Формування творчого мислення на уроках виробничого навчання

3.1. Використання проблемних і творчих завдань

- створення власних варіантів оформлення страв;
- розробка авторських десертів;
- пошук альтернативних інгредієнтів;
- аналіз технологічних ситуацій (вирішення проблем).

3.2. Моделювання виробничих ситуацій

Рольові ігри та майстер-класи дозволяють учням:

- приймати самостійні рішення;
- проявляти відповідальність;
- виявляти креативність при обмежених ресурсах.

3.3. Використання сучасних технологій навчання

- інтерактивні методи;
- проєктна діяльність (створення меню, розробка технологічних карт);
- цифрові інструменти (відеоуроки, презентації, онлайн-платформи).

4. Моральний розвиток через професійні стандарти та традиції

4.1. Ознайомлення з професійною етикою кухаря та кондитера

Учні повинні знати:

- правила поведінки на виробництві;
- принципи професійної честі;
- етичні норми обслуговування клієнтів;

- правила корпоративної культури.

4.2. Виховання через авторитет майстра

Поведінка педагога є зразком. Учні копіюють:

- стиль спілкування;
- ставлення до праці;
- дотримання дисципліни.

Тому майстер виробничого навчання виконує роль наставника та морального орієнтиру.

4.3. Розвиток естетичного смаку

Оформлення страв, культура подачі й сервірування сприяють формуванню почуття прекрасного, акуратності, точності, професійної гордості.

5. Співпраця з роботодавцями та участь у конкурсах

5.1. Виробничі практики

Під час роботи на підприємствах учні:

- навчаються відповідальності;
- бачать моральні стандарти колективу;
- переймають професійний досвід.

5.2. Участь у професійних конкурсах

Конкурси «Кращий кухар», «Кращий кондитер» формують:

- творче мислення;
- працелюбність;
- впевненість у власних силах;
- прагнення до самовдосконалення.

Висновки

Створення сприятливих умов для морального формування творчо мислячої особистості майбутнього кухаря чи кондитера є комплексним процесом, що включає:

- позитивний морально-психологічний клімат;
- актуальні методи навчання;
- високий рівень педагогічної культури;

- поєднання морального та професійного виховання;
- розвиток творчості в умовах виробничої діяльності.

Результатом такої роботи стає конкурентоспроможний, морально зрілий, творчий фахівець, здатний успішно працювати в динамічних умовах сучасної кулінарної індустрії.

Список використаної літератури:

1. Сидоренко Г. М. Методика професійного навчання у сфері харчових технологій. — Харків: ХНУХТ, 2020.
2. Державний стандарт професійної освіти: професія «Кондитер». — МОН України, офіційні матеріали. 2021.
3. Бондар Л. П. Професійна освіта: теорія і методика підготовки фахівців. — Київ: Видавництво Ліра-К, 2019
4. Ортинський В. Л. Педагогіка та психологія професійної освіти. — Львів: Новий Світ, 2018.

**Пігулко Жанна Максимівна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ПРОФЕСІЇ «КУХАР»

Фізичний розвиток студентів, які здобувають професію кухаря, є важливою складовою їхньої професійної підготовки. Робота кухаря пов'язана з тривалим перебуванням на ногах, значним фізичним навантаженням, необхідністю швидких і точних рухів, витривалістю та стресостійкістю. Саме тому створення сприятливих умов для розвитку фізичних якостей студентів – одне з ключових завдань освітнього закладу.

1. Значення фізичного розвитку для майбутнього кухаря

Професія кухаря вимагає:

- хорошої моторики рук та координації рухів;
- розвинутої витривалості, оскільки робочий день може тривати 8–12 годин;
- сили м'язів спини, ніг і плечового поясу;
- стійкості до високих температур, вологості та стресів;

- швидкості реакції та точності рухів.

Розвинуті фізичні якості дають можливість студенту легше опановувати виробничі навички, зменшують ризик професійних захворювань (сколіозу, варикозу, остеохондрозу), підвищують продуктивність праці та загальне самопочуття.

2. Умови, необхідні для забезпечення фізичного розвитку студентів

Для ефективного фізичного розвитку навчальний заклад має створити відповідні умови, які включають:

2.1. Організація навчального середовища

- Обладнання спортивного залу, майданчика або місця для рухової активності.
- Забезпечення доступу до спортивного інвентарю: гантелі, м'ячі, фітболи, еспандери.
- Достатня освітленість та вентиляція приміщень.
- Створення безпечного та ергономічного робочого простору в навчальних кухнях: правильна висота столів, неслизькі підлоги, зручні полиці.

2.2. Організація фізичного виховання

- Проведення регулярних уроків фізичної культури з урахуванням специфіки професії.
- Введення елементів виробничої гімнастики, що зміцнює м'язи спини, рук, ніг.
- Розвиток таких якостей, як витривалість, координація, сила, спритність.
- Використання вправ на профілактику порушень опорно-рухового апарату.

2.3. Активна позанавчальна діяльність

- Проведення спортивних заходів: турнірів, змагань, естафет.
- Організація секцій: легкої атлетики, фітнесу, настільного тенісу, туризму.
- Мотивація студентів до здорового способу життя та активного дозвілля.

3. Формування навичок здорового способу життя

Щоб підтримувати фізичну форму, студентам необхідно навчитися:

- дотримуватися правильного харчування;
- виконувати ранкову зарядку та базові фізичні вправи;
- стежити за режимом відпочинку і сну;

- уникати шкідливих звичок;
- дотримуватися правил особистої гігієни та безпеки праці.

Особливо важливо навчити майбутніх кухарів принципам раціонального харчування, адже вони мають бути прикладом для інших.

4. Психофізичний комфорт як складова фізичного розвитку

Створення сприятливих умов включає й підтримку психологічного благополуччя студентів:

- атмосфера поваги та співпраці в групі;
- робота психолога;
- профілактика професійного стресу;
- формування позитивної мотивації до навчання та фізичної активності.

Студент, який відчувається психологічно комфортно, краще сприймає фізичні навантаження та активніше розвивається.

5. Роль педагогів у створенні сприятливих умов

Викладачі та майстри виробничого навчання повинні:

- демонструвати позитивний приклад здорового способу життя;
- адаптувати навчальні програми під фізичні можливості студентів;
- контролювати дотримання правил техніки безпеки;
- проводити роз'яснювальну роботу щодо збереження здоров'я;
- заохочувати участь студентів у спортивних заходах.

Висновок

Створення сприятливих умов для фізичного розвитку студентів за професією «кухар» є важливим чинником формування компетентного, здорового і продуктивного фахівця. Систематична фізична активність, правильна організація навчального процесу, безпечне середовище та підтримка психологічного комфорту – усе це сприяє гармонійному розвитку майбутніх кухарів і підвищує їх готовність до професійної діяльності.

Список використаної літератури:

1. Бондар Л. П. Професійна освіта: теорія і методика підготовки фахівців. — Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.

2. Завалевський Ю. І. Сутність технологій педагогічної діяльності. Педагогічний дискурс, випуск 17, 2014. – С.63-69.

**Хрупчик Євгенія Зіновіївна,
майстер виробничого навчання**

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ

У сучасних умовах розвитку професійної освіти особливого значення набуває питання мотивації здобувачів освіти. Саме мотиваційна сфера визначає ставлення учнів до професії, рівень їхньої активності, успішність опанування виробничих умінь та готовність до подальшої професійної діяльності. Виробниче навчання, будучи ключовою складовою підготовки кваліфікованих робітників, вимагає від здобувачів високої концентрації, самодисципліни та прагнення до професійного розвитку. Однак на практиці викладачі та майстри виробничого навчання стикаються з низкою проблем, пов'язаних із формуванням мотивації учнів.

1. Сутність мотивації у виробничому навчанні

Мотивація у виробничому навчанні — це сукупність внутрішніх та зовнішніх спонукань, які спонукають здобувача освіти активно опановувати професійні компетентності. Вона включає інтерес до професії, усвідомлення практичної значущості навичок, прагнення до самореалізації та професійного успіху.

Ефективна мотивація визначає:

- рівень залученості в навчальний процес;
- наполегливість у подоланні труднощів;
- якість виконання практичних робіт;
- готовність до реальних умов виробництва.

2. Основні проблеми формування мотивації здобувачів освіти

2.1. Недостатня сформованість професійних намірів

Частина учнів вступає до закладів профосвіти без чіткого уявлення про майбутню професію. Часто вибір робиться під впливом батьків, друзів або

випадкових чинників. Це призводить до слабого інтересу до предметів професійного циклу.

2.2. Низький рівень внутрішньої мотивації

Багато здобувачів орієнтуються на зовнішні стимули — оцінки, зауваження, контроль — а не на внутрішнє бажання стати фахівцем. Такі учні працюють формально і не проявляють ініціативи на уроках.

2.3. Недостатнє розуміння практичної значущості знань

Учні не завжди усвідомлюють зв'язок між навчальним процесом і майбутньою професійною діяльністю. Відсутність прикладів реальних виробничих ситуацій знижує інтерес до навчання.

2.4. Вплив соціальних та психологічних факторів

На мотивацію негативно впливають:

- низька самооцінка;
- страх зробити помилку;
- конфлікти в групі;
- несприятливі сімейні обставини;
- стрес чи емоційна нестабільність підліткового віку.

2.5. Недостатньо індивідуалізований підхід

Учні мають різний рівень підготовки, здібностей і темп роботи. Єдина форма навчання не завжди задовольняє потреби всіх, що призводить до втрати інтересу або, навпаки, до перевантаження.

2.6. Відсутність сучасного матеріально-технічного забезпечення

Застаріле обладнання та інструменти ускладнюють осмислення майбутньої професійної діяльності та знижують віру учнів у перспективність спеціальності.

2.7. Недостатня інтеграція навчання з реальним виробництвом

Якщо учні мало стикаються зі справжніми виробничими ситуаціями, їх мотивація знижується, оскільки навчання здається відірваним від реального життя.

3. Шляхи подолання проблем формування мотивації

3.1. Створення професійно орієнтованого освітнього середовища

- використання реальних виробничих завдань;
- демонстрація сучасних технологій;
- ознайомлення з успішними прикладами професіоналів.

3.2. Застосування активних та інтерактивних методів навчання

- ділові та рольові ігри;
- моделювання виробничих ситуацій;
- змагання, проекти, творча діяльність;
- використання відеоматеріалів, VR-симуляторів (за можливості).

3.3. Індивідуалізація навчання

- диференційовані завдання;
- персональні навчальні траєкторії;
- врахування здібностей та темпу роботи кожного учня.

3.4. Підсилення внутрішньої мотивації

- заохочення самостійності;
- підкреслення значущості професії;
- розвиток відповідальності за результат;
- підтримка творчих ініціатив.

3.5. Співпраця з роботодавцями

- екскурсії на підприємства;
- участь майстрів-практиків у заняттях;
- дуальна форма навчання;
- виробнича практика з реальними завданнями.

3.6. Створення сприятливого психологічного клімату

- підтримка доброзичливої атмосфери;
- розвиток командної роботи;
- своєчасне надання психологічної допомоги;
- формування культури взаємоповаги.

4. Роль викладача та майстра виробничого навчання

Педагог є ключовою фігурою у формуванні мотивації. Його професійна компетентність, особистий приклад, емоційність пояснення, справедливість та

вміння зацікавити здобувачів — це фактори, які здатні значною мірою впливати на ставлення учнів до професії.

Сучасний майстер виробничого навчання повинен:

- бути наставником і мотиватором;
- застосовувати інноваційні методи;
- демонструвати сучасні професійні стандарти;
- створювати ситуації успіху для кожного учня.

Висновок

Проблема формування мотивації здобувачів освіти на уроках виробничого навчання є багатогранною та вимагає комплексного підходу. Важливо створити такі умови, у яких учень не лише здобуває необхідні знання й навички, а й формує позитивне ставлення до професії, відчуває власну значущість та має можливість для самореалізації. Лише поєднання сучасних педагогічних технологій, психологічної підтримки та співпраці з роботодавцями забезпечить високу мотивацію та якісну професійну підготовку майбутніх спеціалістів.

Список використаної літератури:

1. Бондар Л. П. Професійна освіта: теорія і методика підготовки фахівців. — Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.
2. Ортинський В. Л. Педагогіка та психологія професійної освіти. — Львів: Новий Світ, 2018.
3. Державний стандарт професійної освіти: професія «Кухар». — МОН України, офіційні матеріали.

**Черевко Інна Вікторівна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ З ПРОФЕСІЇ «КУХАР»

Професія кухаря є однією з найважливіших у сфері харчування та обслуговування. Кухар не просто готує їжу — він створює настрій, комфорт і навіть культуру харчування. Щоб майбутній кухар став справжнім

професіоналом, важливо створити умови, у яких він зможе розвиватися, навчатися і відчувати підтримку.

1. Чому потрібні сприятливі умови для майбутніх кухарів

Професія кухаря потребує не лише вмінь готувати. Людина має бути уважною, організованою, творчою, відповідальною та вміти працювати з іншими.

Сприятливі умови допомагають учням:

- повірити у свої сили;
- зацікавитися професією;
- краще засвоювати знання;
- розвивати творчість і самостійність;
- відчувати підтримку з боку викладачів та колективу.

2. Психологічні та педагогічні умови

2.1. Доброзичлива атмосфера

Для учнів важливо, щоб викладачі підтримували їх, не боялися ставити запитання та пропонувати свої ідеї. Добрий психологічний клімат сприяє впевненості та бажанню навчатися.

2.2. Мотивація до професії

Щоб учні з інтересом вивчали кулінарію, потрібно:

- проводити майстер-класи;
- організовувати зустрічі з шеф-кухарями;
- показувати реальні приклади успішної роботи;
- давати можливість спробувати себе у практичних завданнях.

Так зростає внутрішня мотивація та любов до професії.

3. Матеріальні та організаційні умови

3.1. Сучасне обладнання

Навчання буде ефективним, якщо кухня навчального закладу обладнана так само, як і на реальному виробництві: плити, духовки, ножі, інвентар, якісні продукти. Це допомагає учням звикати до реальних умов роботи.

3.2. Практика у закладах харчування

Однією з найважливіших умов є можливість проходити практику у кафе, ресторанах чи готелях. Під керівництвом досвідчених кухарів учні набувають реального досвіду, вчаться працювати в команді, розуміють вимоги професії.

4. Соціальні та творчі умови

4.1. Вивчення культури харчування

Майбутній кухар повинен знати традиції української та світової кухні, розуміти правила подачі страв, вміти красиво оформлювати свої роботи. Це розвиває загальну культуру та професійний смак.

4.2. Підтримка творчості

Учням важливо дозволяти експериментувати зі стравами, пробувати нові поєднання продуктів, брати участь у конкурсах та тематичних заходах. Це формує індивідуальний стиль і впевненість у своїх здібностях.

5. Виховання особистості майбутнього кухаря

Окрім професійних умінь, важливо виховувати такі якості:

- відповідальність;
- акуратність;
- дотримання правил гігієни;
- повага до праці та до людей;
- уміння працювати в команді.

Це робить кухаря не лише хорошим фахівцем, але й сформованою, культурною особистістю.

Висновок

Формування особистості майбутнього кухаря - це складний, але важливий процес. Щоб учні вирости справжніми професіоналами, потрібно забезпечити їм підтримку, мотивуюче навчання, сучасні умови, можливість творити та розвиватися. Тільки за таких умов можна отримати кухаря, який буде любити свою справу, поважати людей і приносити користь суспільству.

Список використаної літератури:

1. Бондар Л. П. Професійна освіта: теорія і методика підготовки фахівців. — Київ: Видавництво Ліра-К, 2019.

2. Ортинський В. Л. Педагогіка та психологія професійної освіти. — Львів: Новий Світ, 2018.
3. Сидоренко Г. М. Методика професійного навчання у сфері харчових технологій. — Харків: ХНУХТ, 2020.
4. Державний стандарт професійної освіти: професія «Кухар». — МОН України, офіційні матеріали.
5. Збірник «Сучасні технології в закладах ресторанного господарства» — Київ, 2021.

**Хомич Тамара Миколаївна,
майстер виробничого навчання**

СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ МАЙСТРОМ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО, ПСИХОЛОГІЧНОГО, ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ

Кожна людина має певні здібності. Завдання нас як майстра виробничого навчання - допомогти здобувачам освіти усвідомити свої здібності і таланти, розвивати їх; дати можливість кожному відчувати радість зростання в умовах успіху. У цьому процесі цінний не лише результат, але й сам процес пошуку, спроби, помилки - тобто все, що розвиває творчу думку майбутнього професіонала, привчає мислити і діяти креативно та самостійно.

Виховання освіченої, творчої особистості – одне з пріоритетних стратегічних завдань реформування професійної освіти в нашій країні. Сучасні тенденції розвитку освіти і суспільства спонукають до розвитку здібностей і умінь нестандартного, креативного, художнього мислення здобувачів освіти, формування творчої особистості.

Концепція розвитку професійної (професійно-технічної) освіти передбачає створення умов для формування у здобувачів освіти цінностей обраної професії, виховання особистості, здатної до професійного зростання й мобільності в сучасних умовах, підготовку до майбутнього трудового, професійного життя.

Особлива увага приділяється розвитку творчого потенціалу здобувачів освіти, розкриттю таланта майстра своєї справи на кожному етапі навчання.

Саме тому *моя головна мета* – створити умови для розвитку особистості здобувача освіти, дати можливість кожному відчувати радість досягнення успіху, усвідомити свої здібності, віру у власні сили.

Моїм завданням - допомогти особистості здобувача освіти зрости в успіху, дати відчувати радість від здолаття труднощів, дати зрозуміти, що задарма в житті нічого не дається, скрізь необхідно прикласти зусилля. Тоді результат буде еквівалентним витраченим зусиллям.

В нашому коледжі сфери послуг готують майбутніх фахівців з професії «кухар, кухар-кондитер», галузеве машинобудування. Всі ці професії передбачають творчий підхід, вміння створювати нові, оригінальні ідеї. Тому майстри виробничого навчання нашого коледжу особливу увагу приділяють розвитку креативності здобувачів освіти, їх творчих здібностей.

Для розвитку та формування творчого професіонала необхідна реалізація комплексу педагогічних завдань:

- формування позитивної мотивації здобувачів освіти до навчання;
- виявлення і підтримка обдарованих, талановитих учнів;
- активізація пізнавальної діяльності здобувачів освіти з метою отримання міцних знань та формування умінь для подальшого їх використання в майбутній професійній діяльності;
- створення умов для творчої самореалізації, формування інтересу до обраної професії, прагнення до майстерності;
- сприяння підвищенню самооцінки здобувача освіти.

Крім того кожен майстер виробничого навчання ставить перед собою особливі завдання, які допомагають йому виховувати в здобувачів освіти творчість, креативність.

Завданнями, які на кожному занятті ставлю перед собою я:

- розвивати уяву і фантазію;
- розвивати увагу, спостережливість;

- формувати мовленнєві вміння, комунікативно-творчі здібності;
- робити навчання цікавим, пізнавальним, розвивальним;
- розвивати креативне мислення;
- вчити працювати з навчальною літературою та використовувати комп'ютерні технології;
- виховувати національну самосвідомість, духовність.

Для ефективного розвитку творчих, інтелектуальних здібностей, пізнавальної активності, самостійності, самореалізації необхідним є використання в роботі із здобувачами освіти різноманітних нестандартних, творчих завдань.

Висновок: Отже мета та ключовий напрям сучасного освітнього процесу, є формування цілісної, гармонійної особистості, яка здатна до самореалізації, критичного та креативного мислення, відповідальна та здорова, з фокусом на комплексному розвитку здобувачів освіти: моральних засад, психологічної стійкості та фізичного здоров'я, а також розвитку унікальних творчих здібностей.

Список використаної літератури:

1. Василенко Л., Василенко І. Психолого-педагогічні основи інтерактивної взаємодії вчителя і учнів на уроках математики// Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]. Сер. : Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 109. – С. 176-182.
2. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : Посібник для студентів вищих навчальних закладів. / О. Вишневський – Дрогобич : Коло, 2006. – 326 с.
3. Довіра до освіти починається з педагогіки партнерства, відкритості шкіл, поваги до кожної людини – заступник Міністра Павло Хобзей – [Електронний ресурс.] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua/news/usi-novivni-novini-2017-12-02-dovira-do-osviti-pochinaetsya-z-pedagogiki-partnerstva-vidkritosti-shkil-povagi-do-kozhnoy>
4. Кравчинська Т. С. Педагогіка партнерства – основні ідеї, принципи та

сутність// Підготовка керівних та педагогічних кадрів до реалізації Концепції Нової української школи: Збірник статей Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 6 квітня 2017 року. – Харків: Харківська академія неперервної освіти, 2017. – С. 85–88.

Зміст

1.Лопухович Н.В. ПСИХОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ОСНОВА РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	4
2.Кравчик Л.М. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ СЛОВЕСНОСТІ.....	7
3.Хомич А.Г. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО, ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ (У КОНТЕКСТІ ВИКЛАДАННЯ «ТЕХНОЛОГІЇ»).....	13
4. Смокович О.П. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ КОЛЕДЖУ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	16
5.Кух О.І. СТВОРЕННЯ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ В ПРОЦЕСІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ.....	18
6.Лопухович В.І. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	20
7.Муха Н.В. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	23
8.Домальчук С.В. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО, ПСИХІЧНОГО ТА ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА ЗАНЯТТЯХ З ІСТОРІЇ УКРАЇНИ	26
9. Гладь О.П. ДІЯЛЬНІСТЬ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ЩОДО СТВОРЕННЯ ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ САМОРОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ.....	29
10.Арендарчук С.М. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО РОЗВИТКУ СТУДЕНТІВ ТА ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ, ЗДАТНОЇ ДО ПРОДУКТИВНОЇ ДО ПРАЦІ В ДИНАМІЧНОМУ СВІТІ.....	33
11.Клявзунік В.А.. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ МЕХАНІЗАТОРСЬКОГО ПРОФІЛЮ.....	36
12. Кух С.М. ЗНАЧЕННЯ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙСТРА ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.....	38
13.Левковець С.І. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ В ПРОФЕСІЇ «КОНДИТЕР».....	41
14.Матюк Н.Л. ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ З ПРОФЕСІЇ «КУХАР, КОНДИТЕР».....	45
15.Пігулко Ж.М. СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ З ПРОФЕСІЇ «КУХАР».....	48
16.Хрупчик Є.З. ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ НА УРОКАХ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ.....	51

17. Черевко І.В.

**СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ОСОБИСТОСТІ З ПРОФЕСІЇ
«КУХАР».....54**

18.Хомич Т.М.

**СТВОРЕННЯ СПРИЯТЛИВИХ УМОВ МАЙСТРОМ ВИРОБНИЧОГО НАВЧАННЯ ДЛЯ
ПОВНОЦІННОГО МОРАЛЬНОГО, ПСИХОЛОГІЧНОГО, ФІЗИЧНОГО РОЗВИТКУ
ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ, ФОРМУВАННЯ ТВОРЧО МИСЛЯЧОЇ ОСОБИСТОСТІ.....57**